

1. UVOD

U današnje vrijeme banke i ostale finansijske institucije susreću se sa mnogim poteškoćama, najviše finansijskim, jer je poslovanje izloženo sve većem broju već postojećih i novih rizika. Neadekvatna procjena rizika pojedinih plasmana, može banku odvesti u potpuni bankrot. Stoga svaka banka formira posebno odjeljenje koje se bavi isključivo rizikom i njegovom analizom, procjenom, te upravljanjem i praćenjem.

„Kreditni rizik je rizik da potraživanja ne mogu biti realizovana na dan dospjeća i njihovoj pravoj knjigovodstvenoj vrijednosti, pri čemu je izražena nesposobnost klijenta da vraća kredit.“

Kreditni rizik u uslovima Republike Srpske je još više izražen zbog mnogobrojnih problema u privredi, prezaduženosti klijenta, pa time vidimo da je u našoj zemlji ulaganje u privredu još uvijek veliki rizik.

Postoje tri tipa kreditnog rizika, a to su:

- rizik naplativosti
- rizik kreditne premije
- rizik pogoršanja kreditnog osiguranja

Da bi se rizik izbjegao potrebno je upravljati njime sa mnogobrojnim metodama i analizama koje su pouzdane i provjerene. Jedan od glavnih ciljeva upravljanja rizicima jeste optimizacija prinosa rizika.

Postoji nekoliko metoda za mjerenje rizika, o kojima ćemo govoriti u nastavku rada, a to su:

- Beaver model
- Altmanov z-score model
- Zeta model
- Kralicekov Quicktest

Regulatorno okruženje u pogledu kreditnog rizika je u posljednje vrijeme postalo sve zahtjevnije. Efikasan sistem upravljanja kreditnim rizikom utiče na eliminaciju većine problema prisutnih u bankama. Upravljanje kreditnim rizikom vrši se:

- primjenom limita
- selekcijom kreditnih zahtjeva
- diverzifikacijom plasmana
- primjenom adekvatnih sredstava obezbjeđenja.

1.1. Predmet i problem istraživanja

Predmet ovog diplomskog rada jeste analiza metoda i načina upravljanja kreditnim rizicima u bankama Republike Srpske. U ovom radu biće prikazani dostupni podaci o plasmanima banaka Republike srpske koje ćemo analizirati u nastavku rada.

Problem istraživanja je loša procjena kreditnih plasmana koja dovodi banku do bankrota. Da bi se uradila detaljna i dobra procjena kreditnih aranžmana potrebno je detaljno analizirati sve moguće podatke da bi se izbjegao i najmanji problem.

1.2. Svrha, cilj i značaj istraživanja

Svrha i cilj ovog diplomskog rada jeste da se izaberu najadekvatnije metode za suzbijanje kreditnih rizika. Kako bi se rizik izbjegao potrebno je detaljnije upravljanje i analize svih informacija o klijentu, ili tražiocu kredita, da bi se uvidjela finansijska sposobnost klijenta. Samo upravljanje rizicima u jedno se naziva i sigurnost imovine banaka.

Značaj kreditnog rizika je od presudne važnosti za svaku banku ili finansijsku instituciju, jer banka „živi“ od kreditnih plasmana i pripisanih kamata. Ukoliko banka ne bude naplaćivala svoja potraživanja od svih klijenata, banka će doći do bankrota.

1.3. Hipoteza istraživanja

Hipoteza istraživanja je da rizik predstavlja svaku neizvjesnu situaciju u poslovanju banaka i svaka loša procjena od strane kreditnog sektora banku može dovesti do kolapsa. Dakle da bi banka imala veću dobit mora i da preuzme veće rizike naravno u skladu sa svojim mogućnostima. Takođe, ukoliko dođe do loše procjene rizika banka mora biti u mogućnosti da pokrije svoje gubitke iz dobiti. Najvažniji aspekt banaka je da se nađe sredina između dobiti i gubitaka da bi institucija uspješno poslovala.

1.4. Metode istraživanja

U radu su primjenjene metoda analize, metoda sinteze i deskriptivna metoda. U izradi rada korišteni su primarni i sekundarni izvori.

1.5. Struktura rada

Struktura mog diplomskog rada opisuje savremene metode upravljanja i mjerenja kreditnih rizika u bankama, ovaj rad sastoji se od nekoliko poglavlja koji opisuju metode i načine na koje se upravlja rizicima.

Prvi dio rada sadrži uvodne parametre i načine na koje ćemo izvršiti mjerenje kreditnog rizika. Takođe u ovom uvodnom djelu se opisuje cilj i značaj istraživanja rizika, metodologija mjerenja rizika, i hipoteza istraživanja.

Drugi dio rada odnosi se na definisanje rizika, kao i na njegove vrste i podjele, kao i elemente Bazela I i II, kao i dio sa opisanim rizicima uopšteno.

Treći dio ovog rada opisuje detaljno sam kreditni rizik i upotrebu osnovnih metoda za mjerenje kreditnih rizika. Detaljno su opisane kvantitativne i kvalitativne analize i mjerenja rizika.

Četvrti dio ovog rada odnosi se na aktivu u bankama u Republici Srpskoj, kao i opisi metodologija za odobravanje kredita, te obračun rezervi za gubitke i kategorizaciju aktive banaka.

Peti dio upisuje upravljanje rizicima banke, te ocjenom nivo rizika sa ekonomskim kapitalom banke. U ovom djelu je naveden i primjer banke i način na koji naše banke upravljaju rizicima. Te opis ekspertske i rejting sistema kao bitnog faktora ocjene rizika. U zaključnom djelu je izvedena teza kako kreditni rizik svesti na minimum uz pomoć adekvatnog upravljanja i poštovanja zakona o bankama Republike Srpske.

Na kraju rada se nalazi literatura, te pomoćna literatura korištena sa Interneta, kao i spisak slika, grafikona i tabela koje su prikazani u radu